

Remiss Kompletteringar av RUT-avdraget
Dnr Fi2015/05736/S1
Vår ref GWN

Remissvar Promemorian Kompletteringar av RUT-avdraget

Almega, som genom branschorganisationen Almega Hemserviceföretagen organiserar företag i rut-branschen, som beretts tillfälle att yttra sig om Promemorian Kompletteringar av rut-avdraget, Dnr Fi2015/05736/S1 vill härmed framföra följande.

Sammanfattning

Almega tillstyrker promemorians förslag för kompletteringar av rut-avdraget med reservation kring kompletteringarnas begränsade omfattning och den redan genomförda halveringen. Ser man till syftet bakom kompletteringarna – att stärka etableringen av nyanlända genom lägre trösklar in på arbetsmarknaden – finns fler rut-relaterade åtgärder som regeringen bör ta i beaktande för att sänka fler trösklar och stärka nyanländas möjligheter att få ett jobb i Sverige. Istället för att gradvis utöka tjänsteinnehållet, vilket i sig kan vara skadligt för branschernas respektive utveckling, bör regeringen låta hushållsavdraget gälla alla köp av tjänster som produceras i hemmet.

Samtidigt innebär halveringen av rut-avdraget att redan existerande tjänster ska dela en halverad pott med det nya tillägget av tjänster. Risk finns då att jobben inte blir fler utan att nya arbeten inom IT, flytt och trädgård ersätter arbetstillfällena inom det traditionella rut.

Almega instämmer i övrigt i remissvaret som lämnats från IT&Telekomföretagen.

Rätt att gynna hushållsnära tjänster

Oavsett om det har varit avsiktligt eller inte så innebär rut-avdraget, och de nu föreslagna kompletteringarna, steg mot vad som kallas *optimal skatt* – det vill säga den skattebalans som innebär att varukonsumtion, tjänstekonsumtion, sysselsättning och välfärdsvinst maximeras. Det finns nämligen enligt den vetenskapliga litteraturen mycket tungt vägande skäl att skattemässigt gynna tjänster, och hushållsnära tjänster i synnerhet, framför varukonsumtion.¹ Att skattereduktion för Rengöring, Underhåll och Tvätt (RUT) blivit en stor framgång är med andra ord ingen slump – i enlighet med forskningen var det precis det vi väntat oss. På samma sätt kommer flytt- och IT-tjänster i hemmet nu öka antalet jobb i dessa branscher. Men det hade likaväl gällt för hundrastning och reparation av kylskåp.

Rut-avdraget har på ett mycket förtjänstfullt sätt visat vad som händer när skatten anpassas mot *optimal skatt*. Men om syftet är att skapa mer än ett par tusen jobb är inte lösningen att – som med rut – hitta på vilka tjänster företagen

¹ Klein & Olovsson (2015). *Bör varor och tjänster beskattas lika?*, Ekonomisk debatt, nr 3, 2015

ska erbjuda härnäst. Forskningen visar istället att samtliga tjänster i samhället bör omfattas av en lägre skattesats än varor.² Men trots det är *optimal skatt* en reform som på grund av sin omfattning kan bli aktuell först i en större skattereform. Däremot vore det möjligt att i ett första steg slopa avdragstaket och ge skattereduktion för alla tjänster som produceras i köparens hem. Det skulle inkludera Miljöpartiets förslag om att låta hemmets reparationer ingå i skattereduktionen samtidigt vi får en snabb och mycket omfattande effekt på sysselsättningen.

Avgränsningar ett problem

På en enkätundersökning som genomfördes av PFM Research/Offerta i slutet av 2015 fick rut-kunder i en öppen fråga ge exempel på vilka tjänster de saknade i rut-avdraget. Nära hälften av svaren uppgav tjänster som vid tiden för undersökningen ingick i rut-avdraget (matlagning, tvätt, barnpassning, trädgårdsarbete). Övriga förslag gällde flytt, IT, läxhjälp och hundrastning.

Av undersökningen att döma är avgränsningarna redan i dagsläget ett problem – kunder efterfrågar nämligen tjänster som antingen redan finns i avdraget, eller tjänster som förekommit frekvent i debatten kring rut-avdraget. Endast ett av svaren, nämligen hundrastning, är inte associerat med dagens rut-avdrag. Det speglar hur pågående samhällsdebatt påverkar uppfattningen om rut-avdraget. Många tror att tjänster de gärna hade konsumerat inte finns i rut-avdraget alternativt har strukits ur avdraget. Det visar även hur tjänster som redan idag ingår i rut hade gynnats av att låta all tjänsteproduktion i hemmet ingå i skattereduktionen.

Upprepade systemförändringar skadligt för branschen

Ytterligare en anledning att låta samtliga tjänster som produceras i hemmet ingå i skattereduktionen är att den successiva vidgningen av avdraget kan vara skadlig för branschen. Bortom vilka som i teorin påverkas av ett sänkt tak, en borttagen tjänst eller ett breddat utbud skapas en osäkerhet när regelverket gång på gång skrivs om. Som Almega visade i rapporten *RUT 2015* kom just staplade regelförändringar att skapa stor oro i den danska hemservicebranschen, se figur 1. Det danska näringsdepartementet uttryckte då i en rapport att "förändringarna i avdraget betyder en lägre nivå för hemservice på lång sikt".³

Att det finns fog för denna oro även för den svenska rut-branschen framgår tydligt i undersökningen från PFM Research/Offerta under slutet av 2015. Hela 55 procent av rut-konsumenterna svarade att de inte vet eller endast delvis vet vad förändringarna i rut-avdraget innebär. 31 procent av svarade att de med anledning av de nya begränsningarna kommer att konsumera färre rut-tjänster. Noll procent anger att de kommer att utöka sin konsumtion – detta trots att

² Ibid.

³ Ehrvervsministeriet (2001). Baggrundsrapport. Samfundsøkonomiske konsekvenser af hjemmeserviceordningen.

undersökningen genomfördes medan tillägget av it-, flytt- och trädgårdstjänster rapporterades i media.

Branschutveckling för det danska hemserviceavdraget 1994 – 2001
Miljoner DK/månad

Figur 1. Utbetalningar från danska hemserviceavdraget

Halvering av rut-avdraget

Regeringen har som ambition med vidgningarna av rut-avdraget att hushållen ska öka sin tjänstekonsumtion och på så sätt skapa fler arbetstillfällen. Att då halvera konsumtionsutrymmet sänder tvetydiga signaler. Samtidigt som fler tjänster ska utöka konsumtionen tar regeringen krafttag för att begränsa möjligheterna till just detta.

Regeringen har för att motivera halveringen av rut varit noga med att påpeka hur pass få det är som påverkas av ingreppet. Enligt Riksdagens utredningstjänst var det bara 1,5 procent av kunderna som köpte tjänster i intervallet 25 001 – 50 000 kronor⁴. Ändå anger alltså drygt en tredjedel av alla kunder att de med anledning av halvering och slopade tjänster kommer att minska sin rut-konsumtion.

Regeringen underlåter även att ta hänsyn till konsumtion av rot-tjänster, som delar skatteavdragspott med rut-avdraget. Undersökningen från PFM Research/Offerta visar att 39 procent av rut-kunderna även köper rot-tjänster.

⁴ Riksdagens utredningstjänst utifrån rut-konsumtion 2012. Vi kan anta att denna andel är något högre idag då genomsnittsbeloppet har ökat med 12 procent per kund sedan 2012.

Förutom att halvera potten för enbart rut, och i denna inkludera flera nya tjänster, delar de alltså fortfarande konsumtionsutrymme med rot-tjänster.

Med vänlig hälsning

Almega AB

Ulf Lindberg
Näringspolitisk chef

Gustav Wiel-Berggren
Näringspolitisk expert

Johan Huldt
Branschansvarig Almega Hemserviceföretagen